

ŘEPSKÁ NAUČNÁ STEZKA

ŘEPSKÝ POTOK

17
PRAHA-ŘEPY

Naučná tabule č. 5

Revitalizace potoků

Nové osady vznikaly v místech s dostatkem vodních zdrojů. Voda byla zpočátku nenahraditelným zdrojem obživy, později se lidé naučili využívat její hnací sílu, která roztáčela mlýny, pily a první elektrárny.

V zemědělské krajině již byla voda vnímána spíše jako překážka rozvíjejícího se zemědělství a koncem 19. století začal člověk vodu z krajiny odvádět velkoplošně. Dříve široké nivy meandrujících řek, říček a potoků se zužovaly a odvodňovaly, zvětšovala se kapacita koryt a zrychlil se odtok vody z krajiny. Původně bohatá zeleň podél břehů velmi prořídla, někde úplně vymizela.

Technické úpravy drobných vodních toků se dříve prováděly velice často pomocí betonových prefabrikátů. Koryta byla napříměna do co nejkratší trasy a měla tvar lichoběžníku se sklony svahů 1:1 až 1:2. Samotné koryto je tak degradováno na stoku za účelem rychlého odvedení vody. Dno postrádá členitost a minimální hloubka vody neposkytuje životní prostředí pro ryby ani jiné vodní organismy. V krajině, kde je vodní režim takovými necitlivými zásahy narušen, dochází k tomu, že v době sucha voda z krajiny rychle mizí, zatímco v době dešťů nedokáže krajina vodu zadržet a dochází k rozsáhlým záplavám.

Přirozená koryta našich potoků nižších poloh mají většinou tvar širokého mělčého pekáče. Velmi často dochází k rozvlnění koryta – takzvanému meandrování. Dno přírodních koryt je velice členité, střídají se zde tůně v obloucích a mělké brody mezi oblouky. Nárazové břehy (výsepové) v obloucích jsou většinou strmější, protější (jesepové) břehy mírnější. Tůně jsou důležitým životním prostředím pro ryby a další vodní živočichy a v brodech dochází k prokysličování vody. Obnažené kořeny a mrtvé dřevo v korytech slouží jako úkryty vodních živočichů.

Promyšlené revitalizace vodních toků jsou důležitým krokem ochrany a zlepšování životního prostředí.

Revitalizace Řepského potoka

Revitalizace Řepského potoka je jeden z nejstarších pražských revitalizačních projektů. Byl zadán již v roce 1999, avšak teprve v roce 2013 se podařilo získat stavební povolení na poslední etapu.

Ačkoliv historicky měly Řepy nouzi o pitnou vodu, ještě v minulém století se zde nacházely čtyři rybníky. Dodnes se zde zachovaly názvy jako Blatiny či ulice Na Moklíně. S rozvojem výstavby byly všechny rybníky až na rybník Prasečák zrušeny a odvodněny. Projekt revitalizace Řepského potoka tak měl symbolicky navrátit vodu do Řep a zároveň zajistit dosta-

tek vody pro poslední řepský rybník. Voda pro Řepský potok byla získána z jezera Hliník. Přebytná voda totiž až doposud odtékala dešťovou kanalizací do čistírny odpadních vod a odtud pak do Zličinského potoka.

Cílem projektu bylo svedení vody jezera Hliník pod železniční trať a ulicí Na Chobotě do prostoru nad prodejnou.

Tam se potok poprvé objevuje na povrchu a jako malý přírodní potůček teče pruhem zeleně pod sídlištěm až k prodejně, kde opět mizí v zatrubnění. Dále se objevuje těsně nad rybníkem Prasečák a odtamtud teče již původním korytem k pražskému silničnímu okruhu, kde opět mizí v dešťové kanalizaci a odtéká do Litovicko-Šáreckého potoka.

Hledání cesty k realizaci projektu bylo velmi náročné a zdoluhavé. První překážkou, která projekt na několik let zastavila, byla výstavba pražského okruhu, který s Řepským potokem vůbec nepočítal.

Řešení se našlo až v roce 2006, v rámci budování sjezdu z Karlovarské ulice. Při výstavbě odvodnění komunikace se podařilo prosadit na-pojení cestních příkopů na dešťovou kanalizaci, která vede dále do Litovicko-Šáreckého potoka. Tím byla cesta pro Řepský potok otevřená a mohla se začít realizovat první etapa projektu. Tou bylo provedení napojení balastních vod natékajících do dešťové usazovací nádrže Řepy III přímo do koryta Řepského potoka. V roce 2010 pak následovala další část revitalizace, která spočívala v provedení

Zanesené původní koryto Řepského potoka

Návrat vody do Řepského potoka (2009)

Rybník Prasečák (2006)

protlaku pod ulicí Žalanského a napojení balastních vod ze stávajících dešťových kanalizací do rybníka Prasečák. Zajímavostí je, že při výkopech byla náhodou objevena historická odvodňovací drenáž kláštera. Po několika desetiletích bylo znovu zprovozněno původní odvodnění budov a zároveň byl získán další zdroj vody pro Řepský potok. Poslední etapa, která vede od jezera Hliník až k prodejně, se opět na několik let pozastavila kvůli složitým a nevyřešeným majetkoprávním vztahům. Veškeré potřebné souhlasy se podařilo získat až v roce 2012 a o rok později již bylo vydáno stavební povolení. Řepský potok se tak po mnoha letech mohl stát opět součástí života Řep.

délka původního Řepského potoka (cca)	1,4 km
celková délka revitalizovaného Řepského potoka	1,78 km
zatrubněná část	0,6 km
otevřená část	1,18 km

Vyznačení Řepského potoka v historické mapě (1848)

Vyznačení Řepského potoka – stávající stav

Autor projektu: Jan Farkač
Pro obyvatele a návštěvníky Řep zrealizovala MČ Praha 17 v roce 2013.

Autor textu: Jiří Karnecki
Autoři fotografií: Jiří Karnecki a Jan Farkač
Autor ilustrací: Jana Karnecká